

Η ΠΟΙΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΨΑΡΑΚΗ, ΕΦΕΤΗΣ
ΜΔΕ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ

- Άρθρο 24 παρ.1 Συντάγματος 1975.
- Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξη του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας.

ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ

- Άρθρο 117 παρ.3,4 Σ προστασία δασών και δασικών εκτάσεων.
- **N.743/1977** «Περί προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων».
- **N.998/1979** Προστασία των δασών.
- **ΠΔ 1180/1981** για την ίδρυση και λειτουργία των βιομηχανιών.

ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ

- **N.1515/1985** και **1561/1985** για τα ρυθμιστικά σχέδια Αθήνας και Θεσ/κης.
- Διατάξεις Π.Κ «Κοινώς επικίνδυνα εγκλήματα» (**αρθ.265,268, 279,282, 283, 284, 285, 428**).
- **N.1650/1986** «Για την προστασία του περιβάλλοντος».
- Τροποποίηση με το **N.3937/2011** και με το **N.4042/2012**. Ενσωμάτωση στην Εθνική Νομοθεσία η Οδηγία **2008/99/ΕΚ**.

ΠΟΙΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

□ Άρθρο 28.

- «**1.** Όποιος ασκεί δραστηριότητα ή επιχείρηση χωρίς την απαιτούμενη, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού, ή των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του, άδεια ή έγκριση, ή υπερβαίνει τα όρια της άδειας ή έγκρισης που του έχει χορηγηθεί και υποβαθμίζει το περιβάλλον, **τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο ετών ή και χρηματική ποινή 1.000,00 έως 60.000,00 ευρώ.**»
- «**2.** Όποιος προκαλεί ρύπανση ή υποβαθμίζει το περιβάλλον με πράξη ή παράλειψη που αντιβαίνει στις διατάξεις του νόμου αυτού ή των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του, **τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους ή και χρηματική ποινή 3.000,00 έως 60.000,00 ευρώ.** Αν η πράξη του προηγούμενου εδαφίου τελέστηκε από αμέλεια, επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή και χρηματική ποινή. Αν οι αρνητικές επιπτώσεις της ρύπανσης ή της υποβάθμισης του περιβάλλοντος είναι, με βάση το είδος ή την ποσότητα των ρύπων ή την έκταση ή τη σημασία της υποβάθμισης, περιορισμένες επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή και χρηματική ποινή.»

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΟ ΕΝΝΟΜΟ ΑΓΑΘΟ

- Το περιβάλλον αποτελεί αυτόνομο αγαθό, με αυτοτελή αξία. Δηλαδή προστατεύεται ανεξάρτητα από την ενδεχόμενη βλάβη της ζωής και της σωματικής ακεραιότητας των ανθρώπων.
- **ΑΠ 1287/2016, ΣυμβΠλημΡοδ 125/2007, ΣυμβΠλημΓρ 4/1997.**

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΟ ΕΝΝΟΜΟ ΑΓΑΘΟ

- ΑΠ 1287/2016 Εκτέλεση εργασιών δόμησης σε αρχαιολογικό χώρο και ειδικότερα εντός της ζώνης Α ΙΙ απολύτου προστασίας.
- «...βάλλεται το προστατευόμενο δια των διατάξεων του αρθ.2 του ν.1650/1986 έννομο αγαθό του περιβάλλοντος, έννοια στην οποία υπάγεται όχι μόνο το φυσικό περιβάλλον, αλλά και το σύνολο των φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων και στοιχείων που βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και επηρεάζουν την οικολογική ισορροπία, την ποιότητα της ζωής την υγεία των κατοίκων, την ιστορική και πολιτιστική παράδοση και τις αισθητικές αξίες».

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ;

- Το σύνολο των φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων και στοιχείων που βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και επηρεάζουν την οικολογική ισορροπία, την ποιότητα της ζωής, την υγεία των κατοίκων, την ιστορική και πολιτιστική παράδοση και τις αισθητικές αξίες.
- Δηλαδή είναι : **1)Ατμόσφαιρα, 2)Υδρόσφαιρα, 3)Γη, 4)Χλωρίδα και Πανίδα, 5)Πολιτιστικό περιβάλλον** (μνημεία ιστορικής και αρχαιολογικής αξίας και ιδιαίτερα οικιστικά αρχιτεκτονικής αξίας).

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ;

- ΑΠ 825/2011 Προκλήθηκε ρύπανση του περ/ντος από καπνογόνο εργοστασίου (μαύρο καπνός με μαύρα σωματίδια μαζούτ τα οποία κατέκλυσαν την περιοχή και κάλυψαν τις επιφάνειες των κατοικιών, δηλ. ήταν σε ποσότητα,συγκέντρωση και διάρκεια που μπορούσαν να προκαλέσουν αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία, στους ζωντανούς οργανισμούς και στο οικοσύστημα καθώς και υλικές ζημιές και γενικά να καταστήσουν το περιβάλλον ακατάλληλο για τις επιθυμητές χρήσεις του.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ;

- ΑΠ 302/2010 «... Δεν μερίμνησαν για την τήρηση της υποχρέωσης για βιολογική επεξεργασία των υγρών αποβλήτων από τη δραστηριότητα της εταιρείας και από την παράλειψη αυτή προήλθε ρύπανση του περ/ντος, του ποταμού όπου διοχετεύονταν τα απόβλητα, με αρνητικές επιπτώσεις για το οικοσύστημα, καθόσον προκλήθηκαν παθογόνοι μικροοργανισμοί στον ποταμό πάνω από τα επιτρεπόμενα από τις νομαρχιακές αποφάσεις όρια».

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΡΥΠΑΝΣΗ;

- Η παρουσία στο περιβάλλον ρύπων, δηλαδή κάθε είδους ουσιών, θορύβου, ακτινοβολίας ή άλλων μορφών ενέργειας, σε ποσότητα, συγκέντρωση ή διάρκεια, που μπορούν να προκαλέσουν αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία, στους ζωντανούς οργανισμούς και στα οικοσυστήματα ή υλικές ζημιές και γενικά να καταστήσουν το περιβάλλον ακατάλληλο για τις επιθυμητές χρήσεις του.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΡΥΠΑΝΣΗ;

- **ΑΠ 270/2015** Διοχέτευση από τον υπεύθυνο επιχείρησης στο δίκτυο της εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων, βιομηχανικών λυμάτων που περιείχαν εύφλεκτα πετρελαιοειδή, ενώ αυτό απαγορεύεται, καθόσον επιβάλλεται ειδική επεξεργασία απορρύπανσης, προκαλώντας με αυτόν τον τρόπο ρύπανση του περιβάλλοντος.
- **ΑΠ 1375/2010** Ρύπανση και Υποβάθμιση.
- Μη ενδεδειγμένη διαχείριση των ζωικών αποβλήτων του σφαγείου.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΡΥΠΑΝΣΗ;

- ΑΠ 911/2013, 1186/2013, 580/2011, 1660/2010
- Τι πρέπει να αναφέρει η απόφαση στο αιτιολογικό και διατακτικό:
  - **1)** τη διάταξη νόμου ή διάταγμα ή υπουργική ή νομαρχιακή απόφαση, που καθορίζει τα ανώτατα όρια ρύπων, καθώς τον τρόπο, μέθοδο μετρήσεως αυτών και την αρμόδια αρχή που διενεργεί τις μετρήσεις.

ΑΠ 911/2013

- **2)** τα ανώτατα επίπεδα ρύπανσης, η παραβίαση των οποίων συνιστά «ρύπανση».
- **3)** για τα επικίνδυνα απόβλητα, τις οριακές τιμές περιεκτικότητας επικίνδυνων ουσιών, όπως προσδιορίζονται στην Υ.Α. και κατά πόσο παραβιάστηκαν.
- **4)** αν οι περιβαλλοντικοί όροι που ορίζονται με τις μελέτες, οι οποίοι τέθηκαν για τη λειτουργία της συγκεκριμένης βιομηχανικής εγκατάστασης, προσδιορίζουν ποσοτικά και ποιοτικά τα ανώτατα επιτρεπόμενα επίπεδα ρύπανσης, αν παραβιάστηκαν και πόσο.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ;

- Η πρόκληση από ανθρώπινες δραστηριότητες ρύπανσης ή οποιασδήποτε άλλη μεταβολή στο περιβάλλον, η οποία είναι πιθανό να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην οικολογική ισορροπία, στην ποιότητα ζωής και στην υγεία των κατοίκων, στην ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά και στις αισθητικές αξίες.
- **ΑΠ 515/2016, ΑΠ 959/2015, ΑΠ 930/2014, ΑΠ 48/2013, ΑΠ 1375/2010.**

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ;

- Η κρίση για την υποβάθμιση δεν προϋποθέτει μετρήσεις με βάση τεχνικούς κανόνες, γιατί αφορά στη φυσική κατάσταση του περιβάλλοντος χώρου, η οποία κρίνεται αντικειμενικά και σύμφωνα με τις αντιλήψεις του μέσου κοινωνικού ανθρώπου που βιώνει ανάλογες συνθήκες.
- Στην έννοια της «υποβάθμισης» περιλαμβάνεται και η «οπτική ρύπανση» ή «οπτική υποβάθμιση».

ΟΠΤΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ

- ΑΠ 1521/2004 Καταδίκη εκπροσώπων Α.Ε., ιδιοκτήτριας πυρηνελαιουργείου γιατί από τη λειτουργία του εκπέμπονταν αέρια και δυσοσμία. Παράλληλα η έκλυση καπνών από την καύση του πυρηνόξυλου στην ατμόσφαιρα προκαλούσε και οπτική ρύπανση, η οποία υποβάθμιζε το περιβάλλον, αφού οι κάτοικοι των περιοχών αυτών εξαναγκάζονταν να ζουν σ' ένα περιβάλλον ανθυγιεινό και οπτικά αντιαισθητικό.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΜΟΛΥΝΣΗ;

- Είναι μορφή ρύπανσης που χαρακτηρίζεται από την παρουσία παθογόνων μικροοργανισμών στο περιβάλλον ή δεικτών που υποδηλώνουν την πιθανότητα παρουσίας τέτοιων μικροοργανισμών.
- **ΑΠ 930/2014.**
- Κίνδυνος από τη συστηματική χρήση φυτοφαρμάκων, για τη μόλυνση του εδάφους, την υγεία των κατοίκων και των διερχόμενων λουομένων κατά τους θερινούς μήνες, καθώς και του προστατευόμενου είδους της χελώνας *Caretta caretta*.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΜΟΛΥΝΣΗ;

- ΕφΠατρ 2044/1998.
- Μόλυνση κατ'εξακολούθηση του περιβάλλοντος, με τη ρίψη στερεών αποβλήτων (πριονίδια, μεταλλικά κουτιά κλπ), στον περιβάλλοντα χώρο του ξυλουργικού εργαστηρίου, τον οποίο χρησιμοποιούσε ως χώρο αποχωρητηρίου με αποτέλεσμα να προκαλείται μόλυνση του περιβάλλοντος και βλάβη της υγείας των περιοίκων.

Αρθ.28 παρ.5.1,2

- «**5.1. Τα φυσικά πρόσωπα που κατέχουν** ιθύνουσα θέση σε οποιοδήποτε νομικό πρόσωπο και ιδίως οι πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων, οι εντεταλμένοι ή διευθύνοντες σύμβουλοι ανώνυμων εταιριών, οι διαχειριστές εταιριών περιορισμένης ευθύνης, ο πρόεδρος του διοικητικού και του εποπτικού συμβουλίου συνεταιρισμών, έχουν ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να εποπτεύουν και να ελέγχουν την τήρηση, από φυσικά πρόσωπα που τελούν υπό τις εντολές του, των διατάξεων του παρόντος νόμου και των κατ' εξουσιοδότηση του εκδιδόμενων κανονιστικών πράξεων, που αφορούν στην προστασία του περιβάλλοντος».

Αρθ.28 παρ.5.1,2

- «**5.2. Το φυσικό πρόσωπο, το οποίο κατέχει ιθύνουσα θέση, τιμωρείται ως αυτουργός για κάθε πράξη ή παράλειψη,** που προβλέπεται στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου αυτού και τελέσθηκε κατά ή εξ αφορμής της δραστηριότητας ή επιχείρησης του νομικού προσώπου, εφόσον αυτή δεν αποτράπηκε λόγω της παράλειψης του, από πρόθεση ή από αμέλεια, να ασκήσει την προβλεπόμενη στην περίπτωση 5.1 εποπτεία ή έλεγχο, **ανεξάρτητα από την τυχόν ποινική ή αστική ή διοικητική ευθύνη άλλου φυσικού προσώπου ή του ίδιου νομικού προσώπου**».

1148/2017 Τριμελούς Πλημ/κείου Ηρακλείου

- Καταδίκη εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης γιατί :
- α) στην παραλιακή ζώνη του Κόκκινου Πύργου πραγματοποίησαν χωματουργικές εργασίες με χρήση σκαπτικού μηχανήματος.
- β) Εκτέλεσαν τις εργασίες πάνω σε αμμοθίνες, οι οποίες εκχερσώθηκαν και ισοπεδώθηκαν.
- γ) Τοποθέτησαν μεταλλικούς στύλους στο παραλιακό μέτωπο για 2 τουλάχιστον χιλιόμετρα.

1148/2017 Τριμελούς Πλημ/κείου Ηρακλείου

- Βρίσκονται εντός περιοχής του δικτύου προστατευόμενων περιοχών **Natura 2000** «Εκβολή Γεροποτάμου Μεσσαράς», κοντά στην προστατευμένη περιοχή «Δυτικά Αστερούσια».
- Η παράκτια περιοχή από τον Κόκκινο Πύργο μέχρι τον Κομό αποτελεί βιότοπο αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*.
- Η εκβολή του Γεροποτάμου εντάσσεται στον **κατάλογο μικρών νησιωτικών υγρότοπων**, που σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 13 παρ.4Ν.3937/2011 δεν επιτρέπεται η κίνηση μηχανοκίνητων οχημάτων εκτός οδικού δικτύου, σε οικολογικά ευαίσθητες εκτάσεις και αμμοθίνες.

1148/2017 Τριμελούς Πλημ/κείου Ηρακλείου

- Δεν επιτρέπονται στην εκβολή του Γεροποτάμου:
- α) εργασίες δόμησης και ειδικότερα ανέγερση οποιασδήποτε μόνιμης ή προσωρινής κατασκευής που δε σχετίζεται άμεσα με την προστασία και τη διατήρησή τους.
- β) διάνοιξη οδικού δικτύου και εκχερσώσεις της φυσικής βλάστησης, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 6 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

240/2016 ΜονΕφΚακ.Κρήτης

- (αρθ.265 παρ.2 εδ.α ΠΚ).
- Εμπρησμός από πρόθεση δασικής έκτασης ιδιαίτερα μεγάλης αξίας από ιδιοτέλεια, κακοβουλία και λόγους εκδίκησης. Επιβλήθηκε κάθειρξη 10 ετών για αποτέφρωση 30.000τ.μ. από τα οποία 13.515 τ.μ. ήταν δασική έκταση.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η Προστασία του Περιβάλλοντος και η αποτροπή των περιβαλλοντικών καταστροφών είναι κυρίως ζήτημα παιδείας, καλλιέργειας, ευαισθησίας και πνευματικού επιπέδου της πολιτικής ηγεσίας αλλά και του κάθε πολίτη ξεχωριστά.

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ!

